

॥ श्री राम सहस्रनाम स्तोत्रम् ॥

Śrī Rāma Sahasranāma Stotram

राजीवलोचनः श्रीमान् श्रीरामो रघुपुङ्गवः ।

rājīvalocanaḥ śrīmān śrīrāmo raghupuṅgavaḥ ।

रामभद्रः सदाचारो राजेन्द्रो जानकीपतिः ॥ १ ॥

rāmabhadraḥ sadācāro rājendro jānakīpatiḥ ॥ 1 ॥

अग्रगण्यो वरेण्यश्च वरदः परमेश्वरः ।

agragaṇyo vareṇyaśca varadaḥ parameśvaraḥ ।

जनार्दनो जितामित्रः परार्थैकप्रयोजनः ॥ २ ॥

janārdano jitāmitraḥ parārthaikaprayojanaḥ ॥ 2 ॥

विश्वामित्रप्रियो दान्तः शत्रुजिच्छत्रुतापनः ।

viśvāmitrapriyo dāntaḥ śatrujicchatrutāpanaḥ ।

सर्वज्ञः सर्वदेवादिः शरण्यो वालिमर्दनः ॥ ३ ॥

sarvajñaḥ sarvadevādiḥ śaraṇyo vālimardanaḥ ॥ 3 ॥

ज्ञानभाव्योऽपरिच्छेद्यो वाग्मी सत्यव्रतः शुचिः ।

jñānabhāvyo'paricchedyo vāgmī satyavrataḥ śuciḥ ।

ज्ञानगम्यो दृढप्रज्ञः खरध्वंसी प्रतापवान् ॥ ४ ॥

jñānagamyo dṛḍhaprajñāḥ kharadhvaṁsī pratāpavān ॥ 4 ॥

द्युतिमानात्मवान् वीरो जितक्रोधोऽरिमर्दनः ।

dyutimānātmavān vīro jitakrodho'rimardanaḥ ।

विश्वरूपो विशालाक्षः प्रभुः परिवृढो दृढः ॥ ५ ॥

viśvarūpo viśālākṣaḥ prabhuḥ parivṛḍho dṛḍhaḥ ॥ 5 ॥

ईशः खड्गधरः श्रीमान् कौसलेयोऽनसूयकः ।

īśaḥ khaḍgadharāḥ śrīmān kausaleyo'nasūyakaḥ ।

विपुलांसो महोरस्कः परमेष्ठी परायणः ॥ ६ ॥

vipulāṁso mahoraskaḥ parameṣṭhī parāyaṇaḥ ॥ 6 ॥

सत्यव्रतः सत्यसन्धो गुरुः परमधार्मिकः ।

satyavrataḥ satyasandho guruḥ paramadhārmikaḥ ।

लोकज्ञो लोकवन्द्यश्च लोकात्मा लोककृत्परः ॥ ७ ॥

lokajño lokavandyaśca lokātmā lokakṛtparaḥ ॥ 7 ॥

अनादिर्भगवान् सेव्यो जितमायो रघूद्वहः ।

anādirbhagavān sevyo jitamāyo raghūdvaḥ ।

रामो दयाकरो दक्षः सर्वज्ञः सर्वपावनः ॥ ८ ॥

rāmo dayākaro dakṣaḥ sarvajñaḥ sarvapāvanaḥ ॥ 8 ॥

ब्रह्मण्यो नीतिमान् गोप्ता सर्वदेवमयो हरिः ।

brahmaṇyo nītimān goptā sarvadevamayo hariḥ ।

सुन्दरः पीतवासाश्च सूत्रकारः पुरातनः ॥ ९ ॥

sundaraḥ pītavāsāśca sūtrakāraḥ purātanaḥ ।। 9।।

सौम्यो महर्षिः कोदण्डी सर्वज्ञः सर्वकोविदः ।

saumyo maharṣiḥ kodaṇḍī sarvajñaḥ sarvakoviḍaḥ ।

कविः सुग्रीववरदः सर्वपुण्याधिकप्रदः ॥ १० ॥

kaviḥ sugrīvavaradaḥ sarvapuṇyādhikapradaḥ ।। 10।।

भव्यो जितारिषड्वर्गो महोदरोऽघनाशनः ।

bhavyo jitāriṣaḍvargo mahodaro'ghanāśanaḥ ।

सुकीर्तिरादिपुरुषः कान्तः पुण्यकृतागमः ॥ ११ ॥

sukīrtirāḍipuruṣaḥ kāntaḥ puṇyakṛtāgamaḥ ।। 11।।

अकल्मषश्चतुर्बाहुः सर्वावासो दुरासदः ।

akalmaṣaścaturbāhuḥ sarvāvāso durāsadaḥ ।

स्मितभाषी निवृत्तात्मा स्मृतिमान् वीर्यवान् प्रभुः ॥ १२ ॥

smitabhāṣī nivṛttātmā smṛtimān vīryavān prabhuḥ ।। 12।।

धीरो दान्तो घनश्यामः सर्वायुधविशारदः ।

dhīro dānto ghanaśyāmaḥ sarvāyudhaviśāradaḥ ।

अध्यात्मयोगनिलयः सुमना लक्ष्मणाग्रजः ॥ १३ ॥

adhyātmayoganilayaḥ sumanā lakṣmaṇāgrajaḥ ।। 13।।

सर्वतीर्थमयः शूरः सर्वयज्ञफलप्रदः ।

sarvatīrthamayah śūrah sarvayajñaphalapradaḥ ।

यज्ञस्वरूपी यज्ञेशो जरामरणवर्जितः ॥ १४ ॥

yajñasvarūpī yajñeśo jarāmarañavarjitaḥ ॥ 14 ॥

वर्णाश्रमकरो वर्णी शत्रुजित् पुरुषोत्तमः ।

varṇāśramakaro varṇī śatrujit puruṣottamaḥ ।

विभीषणप्रतिष्ठाता परमात्मा परात्परः ॥ १५ ॥

vibhīṣaṇapraṭiṣṭhātā paramātmā parātparaḥ ॥ 15 ॥

प्रमाणभूतो दुर्ज्ञेयः पूर्णः परपुरंजयः ।

pramāṇabhūto durjñeyaḥ pūrṇaḥ parapurañjayaḥ ।

अनन्तदृष्टिरानन्दो धनुर्वेदो धनुर्धरः ॥ १६ ॥

anantadr̥ṣṭirānando dhanurvedo dhanurdharaḥ ॥ 16 ॥

गुणाकरो गुणश्रेष्ठः सच्चिदानन्दविग्रहः ।

guṇākaro guṇaśreṣṭhaḥ saccidānandavigrahaḥ ।

अभिवन्द्यो महाकायो विश्वकर्मा विशारदः ॥ १७ ॥

abhivandyo mahākāyo viśvakarmā viśāradaḥ ॥ 17 ॥

विनीतात्मा वीतरागस्तपस्वीशो जनेश्वरः ।

vinītātmā vītarāgastapasvīśo janeśvaraḥ ।

कल्याणप्रकृतिः कल्पः सर्वेशः सर्वकामदः ॥ १८ ॥

kalyāṇaprakṛtiḥ kalpaḥ sarveśaḥ sarvakāmadaḥ ॥ 18 ॥

अक्षयः पुरुषः साक्षी केशवः पुरुषोत्तमः ।

akṣayaḥ puruṣaḥ sāksī keśavaḥ puruṣottamaḥ ।

लोकाध्यक्षो महामायो विभीषणवरप्रदः ॥ १९ ॥

lokādhyakṣo mahāmāyo vibhīṣaṇavarapraḍaḥ ।। 19।।

आनन्दविग्रहो ज्योतिर्हनुमत्प्रभुरव्ययः ।

ānandavigraho jyotirhanumatprabhuravyayaḥ ।

भ्राजिष्णुः सहनो भोक्ता सत्यवादी बहुश्रुतः ॥ २० ॥

bhrājiṣṇuḥ sahano bhoktā satyavādī bahuśrutaḥ ।। 20।।

सुखदः कारणं कर्ता भवबन्धविमोचनः ।

sukhadaḥ kāraṇaṁ kartā bhavabandhavimocanaḥ ।

देवचूडामणिर्नेता ब्रह्मण्यो ब्रह्मवर्धनः ॥ २१ ॥

devacūdāmaṇirnetā brahmaṇyo brahmavardhanaḥ ।। 21।।

संसारोत्तारको रामः सर्वदुःखविमोक्षकृत् ।

saṁsārottāraḥ rāmaḥ sarvaduḥkhavimokṣakṛt ।

विद्वत्तमो विश्वकर्ता विश्वहर्ता च विश्वकृत् ॥ २२ ॥

vidvattamo viśvakartā viśvahartā ca viśvakṛt ।। 22।।

नित्यो नियतकल्याणः सीताशोकविनाशकृत् ।

nityo niyataḥ kalyāṇaḥ sītāśokavināśakṛt ।

काकुत्स्थः पुण्डरीकाक्षो विश्वामित्रभयापहः ॥ २३ ॥

kākutsthaḥ puṇḍarīkākṣo viśvāmitrabhayāpahaḥ ।। 23।।

मारीचमथनो रामो विराधवधपण्डितः ।

mārīcamathano rāmo virādhavadhapaṇḍitaḥ ।

दुःस्वप्ननाशनो रम्यः किरीटी त्रिदशाधिपः ॥ २४ ॥

duḥsvapnanāśano ramaḥ kirīṭī tridaśādhipaḥ ॥ 24 ॥

महाधनुर्महाकायो भीमो भीमपराक्रमः ।

mahādhanurmahākāyo bhīmo bhīmaparākramaḥ ।

तत्त्वस्वरूपी तत्त्वज्ञस्तत्त्ववादी सुविक्रमः ॥ २५ ॥

tattvasvarūpī tattvajñastattvavādī suvikramaḥ ॥ 25 ॥

भूतात्मा भूतकृत्स्वामी कालज्ञानी महापटुः ।

bhūtātmā bhūtakṛtstvāmī kālajñānī mahāpaṭuḥ ।

अनिर्विण्णो गुणग्राही निष्कलङ्कः कलङ्कहा ॥ २६ ॥

anirviṇṇo guṇagrāhī niṣkalaṅkaḥ kalaṅkahā ॥ 26 ॥

स्वभावभद्रः शत्रुघ्नः केशवः स्थाणुरीश्वरः ।

svabhāvabhadrāḥ śatrughnaḥ keśavaḥ sthāṇurīśvaraḥ ।

भूतादिः शम्भुरादित्यः स्थविष्ठः शाश्वतो ध्रुवः ॥ २७ ॥

bhūtādiḥ śambhurādityaḥ sthaviṣṭhaḥ śāśvato dhruvaḥ ॥ 27 ॥

कवची कुण्डली चक्री खड्गी भक्तजनप्रियः ।

kavacī kuṇḍalī cakrī khaḍgī bhaktajanapriyaḥ ।

अमृत्युर्जन्मरहितः सर्वजित्सर्वगोचरः ॥ २८ ॥

amṛtyurjanmarahitaḥ sarvajitsarvagocaraḥ ॥ 28 ॥

अनुत्तमोऽप्रमेयात्मा सर्वादिर्गुणसागरः ।

anuttamo'prameyātmā sarvādirguṇasāgaraḥ ।

समः समात्मा समगो जटामुकुटमण्डितः ॥ २९ ॥

samaḥ samātmā samago jaṭāmukuṭamaṇḍitaḥ ।। 29।।

अजेयः सर्वभूतात्मा विष्वक्सेनो महातपाः ।

ajeyaḥ sarvabhūtātmā viṣvakseno mahātapāḥ ।

लोकाध्यक्षो महाबाहुरमृतो वेदवित्तमः ॥ ३० ॥

lokādhyakṣo mahābāhuramṛto vedavittamaḥ ।। 30।।

सहिष्णुः सद्गतिः शास्ता विश्वयोनिर्महाद्युतिः ।

sahiṣṇuḥ sadgatiḥ śāstā viśvayonirmahādyutiḥ ।

अतीन्द्र ऊर्जितः प्रांशुरुपेन्द्रो वामनो बली ॥ ३१ ॥

atīndra ūrjitaḥ prāṁśurupendro vāmano balī ।। 31।।

धनुर्वेदो विधाता च ब्रह्मा विष्णुश्च शंकरः ।

dhanurvedo vidhātā ca brahmā viṣṇuśca śaṅkaraḥ ।

हंसो मरीचिर्गोविन्दो रत्नगर्भो महामतिः ॥ ३२ ॥

haṁso marīcirgovindo ratnagarbho mahāmatiḥ ।। 32।।

व्यासो वाचस्पतिः सर्वदर्पितासुरमर्दनः ।

vyāso vācaspatiḥ sarvadarpitāsuramardanaḥ ।

जानकीवल्लभः पूज्यः प्रकटः प्रीतिवर्धनः ॥ ३३ ॥

jānakīvallabhaḥ pūjyaḥ prakataḥ prītivardhanaḥ ।। 33।।

सम्भवोऽतीन्द्रियो वेद्योऽनिर्देशो जाम्बवत्प्रभुः ।

sambhavo'tīndriyo vedyo'nirdeśo jāmbavatprabhuḥ ।

मदनो मथनो व्यापी विश्वरूपो निरञ्जनः ॥ ३४ ॥

madano mathano vyāpī viśvarūpo nirañjanaḥ ।। 34।।

नारायणोऽग्रणीः साधुर्जटायुप्रीतिवर्धनः ।

nārāyaṇo'graṇīḥ sādhurjaṭāyuprītivarḍhanaḥ ।

नैकरूपो जगन्नाथः सुरकार्यहितः स्वभूः ॥ ३५ ॥

naikarūpo jagannāthaḥ surakāryahitaḥ svabhūḥ ।। 35।।

जितक्रोधो जितारातिः प्लवगाधिपराज्यदः ।

jītakrodho jītārātiḥ plavagādhiparājyadaḥ ।

वसुदः सुभुजो नैकमायो भव्यप्रमोदनः ॥ ३६ ॥

vasudaḥ subhujo naikamāyo bhavyapramodanaḥ ।। 36।।

चण्डांशुः सिद्धिदः कल्पः शरणागतवत्सलः ।

caṇḍāṁśuḥ siddhidaḥ kalpaḥ śaraṇāgatavatsalaḥ ।

अगदो रोगहर्ता च मन्त्रज्ञो मन्त्रभावनः ॥ ३७ ॥

agado rogahartā ca mantrajño mantrabhāvanaḥ ।। 37।।

सौमित्रिवत्सलो धुर्यो व्यक्ताव्यक्तस्वरूपधृक् ।

saumitrivatsalo dhuryo vyaktāvyaktasvarūpadhṛk ।

वसिष्ठो ग्रामणीः श्रीमाननुकूलः प्रियंवदः ॥ ३८ ॥

vasiṣṭho grāmaṇīḥ śrīmānanukūlaḥ priyaṁvadaḥ ।। 38।।

अतुलः सात्त्विको धीरः शरासनविशारदः ।

atulaḥ sāttviko dhīraḥ śarāsanaviśāradaḥ ।

ज्येष्ठः सर्वगुणोपेतः शक्तिमांस्ताटकान्तकः ॥ ३९ ॥

jyeṣṭhaḥ sarvagūṇopetaḥ śaktimāṁstāṭakāntakaḥ ॥ 39 ॥

वैकुण्ठः प्राणिनां प्राणः कमठः कमलापतिः ।

vaikuṅṭhaḥ prāṇināṁ prāṇaḥ kamaṭhaḥ kamalāpatiḥ ।

गोवर्धनधरो मत्स्यरूपः कारुण्यसागरः ॥ ४० ॥

govardhanadhara matsyarūpaḥ kāruṇyasāgaraḥ ॥ 40 ॥

कुम्भकर्णप्रभेत्ता च गोपिगोपालसंवृतः ।

kumbhakarnaṇprabhettā ca gopigopālasaṁvṛtaḥ ।

मायावी व्यापको व्यापी रैणुकेयबलापहः ॥ ४१ ॥

māyāvī vyāpako vyāpī raiṇukeyabalāpahaḥ ॥ 41 ॥

पिनाकमथनो वन्द्यः समर्थो गरुडध्वजः ।

pinākamathano vandyāḥ samarthaḥ garuḍadhvajāḥ ।

लोकत्रयाश्रयो लोकचरितो भरताग्रजः ॥ ४२ ॥

lokatrayāśrayo lokacarito bharatāgrajāḥ ॥ 42 ॥

श्रीधरः सद्गतिलोकसाक्षी नारायणो बुधः ।

śrīdharaḥ sadgatirlokasākṣī nārāyaṇo budhaḥ ।

मनोवेगी मनोरूपी पूर्णः पुरुषपुङ्गवः ॥ ४३ ॥

manovegī manorūpī pūrṇaḥ puruṣapuṅgavaḥ ॥ 43 ॥

यदुश्रेष्ठो यदुपतिर्भूतावासः सुविक्रमः ।

yaduśreṣṭho yadupatirbhūtāvāsaḥ suvikramaḥ ।

तेजोधरो धराधारश्चतुर्भूतिर्महानिधिः ॥ ४४ ॥

tejodharo dharādhāraścaturmūrtirmahānidhiḥ ॥ 44 ॥

चाणूरमर्दनो दिव्यः शान्तो भरतवन्दितः ।

cāṇūramardano divyaḥ śānto bharatavanditaḥ ।

शब्दातिगो गभीरात्मा कोमलाङ्गः प्रजागरः ॥ ४५ ॥

śabdātigo gabhīrātmā komalāṅgaḥ prajāgaraḥ ॥ 45 ॥

लोकगर्भः शेषशायी क्षीराब्धिनिलयोऽमलः ।

lokagarbhaḥ śeṣaśāyī kṣīrābdhinilayo'malaḥ ।

आत्मयोनिरदीनात्मा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ४६ ॥

ātmayoniradīnātmā sahasrākṣaḥ sahasrapāt ॥ 46 ॥

अमृतांशुर्महागर्भो निवृत्तविषयस्पृहः ।

amṛtānśurmahāgarbho nivṛttaviṣayaspr̥haḥ ।

त्रिकालज्ञो मुनिः साक्षी विहायसगतिः कृती ॥ ४७ ॥

trikālañño muniḥ sāksī vihāyasagatiḥ kṛtī ॥ 47 ॥

पर्जन्यः कुमुदो भूतावासः कमललोचनः ।

parjanyaḥ kumudo bhūtāvāsaḥ kamalalocanaḥ ।

श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासो वीरहा लक्ष्मणाग्रजः ॥ ४८ ॥

śrīvatsavakṣāḥ śrīvāso vīrahā lakṣmaṇāgrajaḥ ॥ 48 ॥

लोकाभिरामो लोकारिमर्दनः सेवकप्रियः ।

lokābhirāmo lokārimardanaḥ sevakapriyaḥ ।

सनातनतमो मेघश्यामलो राक्षसान्तकृत् ॥ ४९ ॥

sanātanatamo meghaśyāmalo rākṣasāntakṛt ॥ 49 ॥

दिव्यायुधधरः श्रीमानप्रमेयो जितेन्द्रियः ।

divyāyudhadharaḥ śrīmānaprameyo jitendriyaḥ ।

भूदेववन्द्यो जनकप्रियकृत्प्रपितामहः ॥ ५० ॥

bhūdevavandyo janakapriyakṛtprapitāmaḥ ॥ 50 ॥

उत्तमः सात्त्विकः सत्यः सत्यसन्धस्त्रिविक्रमः ।

uttamaḥ sāttvikaḥ satyaḥ satyasandhastrivikramaḥ ।

सुव्रतः सुलभः सूक्ष्मः सुघोषः सुखदः सुधीः ॥ ५१ ॥

suvrataḥ sulabhaḥ sūkṣmaḥ sughoṣaḥ sukhadaḥ sudhīḥ ॥ 51 ॥

दामोदरोऽच्युतः शार्ङ्गी वामनो मधुराधिपः ।

dāmodaro'cyutaḥ śārṅgī vāmano madhurādhipaḥ ।

देवकीनन्दनः शौरिः शूरः कैटभमर्दनः ॥ ५२ ॥

devakīnandanaḥ śauriḥ śūraḥ kaiṭabhamardanaḥ ॥ 52 ॥

सप्ततालप्रभेत्ता च मित्रवंशप्रवर्धनः ।

saptatālaprabhettā ca mitravamśapravardhanaḥ ।

कालस्वरूपी कालात्मा कालः कल्याणदः कविः ॥ ५३ ॥

kālasvarūpī kālātmā kālaḥ kalyāṇadaḥ kaviḥ ॥ 53 ॥

संवत्सर ऋतुः पक्षो ह्ययनं दिवसो युगः ।

saṁvatsara ṛtuḥ pakṣo hyayanam divaso yugaḥ ।

स्तव्यो विविक्तो निर्लेपः सर्वव्यापी निराकुलः ।

stavyo vivikto nirlepaḥ sarvavyāpī nirākulaḥ ।

अनादिनिधनः सर्वलोकपूज्यो निरामयः ॥ ५४ ॥

anādinidhanaḥ sarvalokapūjyo nirāmayah ॥ 54 ॥

रसो रसज्ञः सारज्ञो लोकसारो रसात्मकः ।

raso rasajñah sārājño lokasāro rasātmakaḥ ।

सर्वदुःखातिगो विद्याराशिः परमगोचरः ॥ ५५ ॥

sarvaduḥkhātigo vidyārāśiḥ paramagocarah ॥ 55 ॥

शेषो विशेषो विगतकल्मषो रघुनायकः ।

śeṣo viśeṣo vigatakalmaṣo raghunāyakaḥ ।

वर्णश्रेष्ठो वर्णवाह्यो वर्यो वर्यगुणोज्ज्वलः ॥ ५६ ॥

varṇaśreṣṭho varṇavāhyo varṇyo varṇyaguṇojjvalah ॥ 56 ॥

कर्मसाक्ष्यमरश्रेष्ठो देवदेवः सुखप्रदः ।

karmasākṣyamaraśreṣṭho devadevaḥ sukhapradaḥ ।

देवाधिदेवो देवर्षिर्देवासुरनमस्कृतः ॥ ५७ ॥

devādhidevo devarṣirdevāsuranamaskṛtaḥ ॥ 57 ॥

सर्वदेवमयश्चक्री शार्ङ्गपाणी रघूत्तमः ।

sarvadevamayaścakrī śārṅgapāṇī raghūttamaḥ ।

मनो बुद्धिरहंकारः प्रकृतिः पुरुषोऽव्ययः ॥ ५८ ॥

mano buddhirahaṅkāraḥ prakṛtiḥ puruṣo'vyayaḥ ॥ 58 ॥

अहल्यापावनः स्वामी पितृभक्तो वरप्रदः ।

ahalyāpāvanaḥ svāmī piṭṛbhakto varapadaḥ ।

न्यायो न्यायी नयी श्रीमान्नयो नगधरो ध्रुवः ॥ ५९ ॥

nyāyo nyāyī nayī śrīmānnayo nagadharo dhruvaḥ ॥ 59 ॥

लक्ष्मीविश्वम्भराभर्ता देवेन्द्रो बलिमर्दनः ।

lakṣmīviśvambharābhartā devendro balimardanaḥ ।

वाणारिमर्दनो यज्वानुत्तमो मुनिसेवितः ॥ ६० ॥

vāṅārimardano yajvānuttamo munisevitaḥ ॥ 60 ॥

देवाग्रणीः शिवध्यानतत्परः परमः परः ।

devāgraṇīḥ śivadhyānatatparaḥ paramaḥ paraḥ ।

सामगेयः प्रियोऽक्रूरः पुण्यकीर्तिः सुलोचनः ॥ ६१ ॥

sāmageyaḥ priyo'krūraḥ puṇyakīrtiḥ sulocanaḥ ॥ 61 ॥

पुण्यः पुण्याधिकः पूर्वः पूर्णः पूरयिता रविः ।

puṇyaḥ puṇyādhikaḥ pūrvaḥ pūrṇaḥ pūrayitā raviḥ ।

जटिलः कल्मषध्वान्तप्रभञ्जनविभावसुः ॥ ६२ ॥

jaṭilaḥ kalmaṣadhvāntaprabhañjanavibhāvasuḥ ॥ 62 ॥

अव्यक्तलक्षणोऽव्यक्तो दशास्यद्विपकेसरी ।

avyaktalakṣaṇo'vyakto daśāsyadvipakesarī ।

कलानिधिः कलानाथो कमलानन्दवर्धनः ॥ ६३ ॥

kalānidhiḥ kalānātho kamalānandavardhanaḥ ।। 63।।

जयी जितारिः सर्वादिः शमनो भवभञ्जनः ।

jayī jitāriḥ sarvādiḥ śamano bhavabhañjanaḥ ।

अलंकरिष्णुरचलो रोचिष्णुर्विक्रमोत्तमः ॥ ६४ ॥

alaṅkariṣṇuracalo rociṣṇurvikramottamaḥ ।। 64।।

आशुः शब्दपतिः शब्दागोचरो रञ्जनो रघुः ।

āśuḥ śabdapatih śabdāgocaro rañjano raghuḥ ।

निःशब्दः प्रणवो माली स्थूलः सूक्ष्मो विलक्षणः ॥ ६५ ॥

niḥśabdaḥ praṇavo mālī sthūlaḥ sūkṣmo vilakṣaṇaḥ ।। 65।।

आत्मयोनिरयोनिश्च सप्तजिह्वः सहस्रपात् ।

ātmayonirayoniśca saptajihvaḥ sahasrapāt ।

सनातनतमः स्रग्वी पेशलो जविनां वरः ॥ ६६ ॥

sanātanatamaḥ sragvī peśalo javinām varaḥ ।। 66।।

शक्तिमाञ्जशङ्खभृन्नाथः गदापद्मरथाङ्गभृत् ।

śaktimāñśaṅkhabhṛnnāthaḥ gadāpadmarathāṅgabhṛt ।

निरोहो निर्विकल्पश्च चिद्रूपो वीतसाध्वसः ॥ ६७ ॥

niroho nirvikalpaśca cidrūpo vītasādhvasaḥ ।। 67।।

शताननः सहस्राक्षः शतमूर्तिर्घनप्रभः ।

śatānanaḥ sahasrākṣaḥ śatamūrtirghanaprabhaḥ ।

हृत्पुण्डरीकशयनः कठिनो द्रव एव च ॥ ६८ ॥

hr̥tpuṇḍarīkaśayanaḥ kaṭhino drava eva ca ॥ 68 ॥

उग्रो ग्रहपतिः श्रीमान् समर्थोऽनर्थनाशनः ।

ugro grahapatih śrīmān samartha'narthanāśanaḥ ।

अधर्मशत्रू रक्षोघ्नः पुरुहूतः पुरुष्टुतः ॥ ६९ ॥

adharmasātrū rakṣoghnaḥ puruhūtaḥ puruṣṭutaḥ ॥ 69 ॥

ब्रह्मगर्भो बृहद्गर्भो धर्मधेनुर्धनागमः ।

brahmagarbho bṛhadgarbho dharmadhenurdhanāgamaḥ ।

हिरण्यगर्भो ज्योतिष्मान् सुललाटः सुविक्रमः ॥ ७० ॥

hiraṇyagarbho jyotiṣmān sulalāṭaḥ suvikramaḥ ॥ 70 ॥

शिवपूजारतः श्रीमान् भवानीप्रियकृद्वशी ।

śivapūjārataḥ śrīmān bhavānīpriyakṛdvaśī ।

नरो नारायणः श्यामः कपर्दीनीललोहितः ॥ ७१ ॥

naro nārāyaṇaḥ śyāmaḥ kapardīnīlalohitaḥ ॥ 71 ॥

रुद्रः पशुपतिः स्थाणुर्विश्वामित्रो द्विजेश्वरः ।

rudraḥ paśupatiḥ sthāṇurviśvāmitro dvijeśvaraḥ ।

मातामहो मातरिश्वा विरिञ्चोविष्टरश्रवाः ॥ ७२ ॥

mātāmaho mātariśvā viriñcoviṣṭaraśravāḥ ॥ 72 ॥

अक्षोभ्यः सर्वभूतानां चण्डः सत्यपराक्रमः ।

akṣobhyaḥ sarvabhūtānāṃ caṇḍaḥ satyaparākramaḥ ।

वालखिल्यो महाकल्पः कल्पवृक्षः कलाधरः ॥ ७३ ॥

vālakhilyo mahākalkpaḥ kalpavṛkṣaḥ kalādharah ॥ 73 ॥

निदाघस्तपनोऽमोघः श्लक्ष्णः परबलापहृत् ।

nidāghastapano'moghaḥ ślakṣṇaḥ parabalāpahṛt ।

कबन्धमथनो दिव्यः कम्बुग्रीवशिवप्रियः ॥ ७४ ॥

kabandhamathano divyaḥ kambugrīvaśivapriyaḥ ॥ 74 ॥

शङ्खोऽनिलः सुनिष्पन्नः सुलभः शिशिरात्मकः ।

śaṅkho'nilaḥ suniṣpannaḥ sulabhaḥ śīśirātmakaḥ ।

असंसृष्टोऽतिथिः शूरः प्रमाथी पापनाशकृत् ॥ ७५ ॥

asamsṛṣṭo'tithiḥ śūraḥ pramāthī pāpanāśakṛt ॥ 75 ॥

वसुश्रवाः कव्यवाहः प्रतप्तो विश्वभोजनः ।

vasuśravāḥ kavyavāhaḥ pratapto viśvabhojanaḥ ।

रामो नीलोत्पलश्यामो ज्ञानस्कन्धो महाद्युतिः ॥ ७६ ॥

rāmo nīlotpalaśyāmo jñānaskandho mahādyutiḥ ॥ 76 ॥

पवित्रपादः पापारिर्मणिपूरो नभोगतिः ।

pavitrapādaḥ pāpārirmaṇipūro nabhogatiḥ ।

उत्तारणो दुष्कृतिहा दुर्धर्षो दुःसहोऽभयः ॥ ७७ ॥

uttāraṇo duṣkṛtiḥā durdharṣo duḥsaho'bhayaḥ ॥ 77 ॥

अमृतेशोऽमृतवपुर्धर्मी धर्मः कृपाकरः ।

amṛteśo'mṛtavapurdharmī dharmah kṛpākaraḥ ।

भर्गो विवस्वानादित्यो योगाचार्यो दिवस्पतिः ॥ ७८ ॥

bhargo vivasvānādityo yogācāryo divaspatiḥ ।। 78।।

उदारकीर्तिरुद्योगी वाङ्मयः सदसन्मयः ।

udārakīrtirudyogī vāṅmayah sadasanmayah ।

नक्षत्रमाली नाकेशः स्वाधिष्ठानः षडाश्रयः ॥ ७९ ॥

nakṣatramālī nākeśah svādhiṣṭhānah ṣaḍāśrayah ।। 79।।

चतुर्वर्गफलो वर्णी शक्तित्रयफलं निधिः ।

caturvargaphalo varṇī śaktitrayaphalaṁ nidhiḥ ।

निधानगर्भो निर्व्याजो गिरीशो व्यालमर्दनः ॥ ८० ॥

nidhānagarbho nirvyājo girīśo vyālamardanaḥ ।। 80।।

श्रीवल्लभः शिवारम्भः शान्तिर्भद्रः समञ्जसः ।

śrīvallabhaḥ śivārambhaḥ śāntirbhadraḥ samañjasaḥ ।

भूशयो भूतिकृद्भूतिभूषणो भूतवाहनः ॥ ८१ ॥

bhūśayo bhūtikṛdbhūtirbhūṣaṇo bhūtavāhanaḥ ।। 81।।

अकायो भक्तकायस्थः कालज्ञानी महावटुः ।

akāyo bhaktakāyasthaḥ kālajñānī mahāvatuḥ ।

परार्थवृत्तिरचलो विविक्तः श्रुतिसागरः ॥ ८२ ॥

parārthavṛttiracalo viviktaḥ śrutisāgaraḥ ।। 82।।

स्वभावभद्रो मध्यस्थः संसारभयनाशनः ।

svabhāvabhadro madhyasthaḥ saṁsārabhayanāśanaḥ ।

वेद्यो वैद्यो वियद्गोप्ता सर्वामरमुनीश्वरः ॥ ८३ ॥

vedyo vaidyo viyadgoptā sarvāmaramunīśvaraḥ ।। 83 ।।

सुरेन्द्रः करणं कर्म कर्मकृत्कर्म्यधोक्षजः ।

surendraḥ karaṇaṁ karma karmakṛtkarmyadhokṣajaḥ ।

ध्येयो धुर्यो धराधीशः संकल्पः शर्वरीपतिः ॥ ८४ ॥

dhyeyo dhuryo dharādhīśaḥ saṅkalpaḥ śarvarīpatiḥ ।। 84 ।।

परमार्थगुरुर्वृद्धः शुचिराश्रितवत्सलः ।

paramārthagururvṛddhaḥ śucirāśritavatsalaḥ ।

विष्णुर्जिष्णुर्विभुर्वन्द्यो यज्ञेशो यज्ञपालकः ॥ ८५ ॥

viṣṇurjiṣṇurvibhurvandyo yajñeśo yajñapālakaḥ ।। 85 ।।

प्रभविष्णुर्ग्रसिष्णुश्च लोकात्मा लोकभावनः ।

prabhaviṣṇurgrasiṣṇuśca lokātmā lokabhāvanaḥ ।

केशवः केशिहा काव्यः कविः कारणकारणम् ॥ ८६ ॥

keśavaḥ keśihā kāvyah kaviḥ kāraṇakāraṇam ।। 86 ।।

कालकर्ता कालशेषो वासुदेवः पुरुष्टुतः ।

kālakartā kālaśeṣo vāsudevaḥ puruṣṭutaḥ ।

आदिकर्ता वराहश्च माधवो मधुसूदनः ॥ ८७ ॥

ādikartā varāhaśca mādhave madhusūdanaḥ ।। 87 ।।

नारायणो नरो हंसो विष्वक्सेनो जनार्दनः ।

nārāyaṇo naro haṁso viṣvakseno janārdanaḥ ।

विश्वकर्ता महायज्ञो ज्योतिष्मान् पुरुषोत्तमः ॥ ८८ ॥

viśvakartā mahāyajño jyotiṣmān puruṣottamaḥ ।। 88 ।।

वैकुण्ठः पुण्डरीकाक्षः कृष्णः सूर्यः सुरार्चितः ।

vaikuṇṭhaḥ puṇḍarīkākṣaḥ kṛṣṇaḥ sūryaḥ surārcitaḥ ।

नारसिंहो महाभीमो वक्रदंष्ट्रो नखायुधः ॥ ८९ ॥

nārasimho mahābhīmo vakradanṣṭro nakhāyudhaḥ ।। 89 ।।

आदिदेवो जगत्कर्ता योगीशो गरुडध्वजः ।

ādidevo jagatkartā yogīśo garuḍadhvajah ।

गोविन्दो गोपतिर्गोप्ता भूपतिर्भुवनेश्वरः ॥ ९० ॥

govindo gopatirgoptā bhūpatirbhuvaneśvaraḥ ।। 90 ।।

पद्मनाभो हृषीकेशो धाता दामोदरः प्रभुः ।

padmanābho hr̥ṣīkeśo dhātā dāmodaraḥ prabhuḥ ।

त्रिविक्रमस्त्रिलोकेशो ब्रह्मेशः प्रीतिवर्धनः ॥ ९१ ॥

trivikramastrilokeśo brahmeśaḥ prītivardhanaḥ ।। 91 ।।

वामनो दुष्टदमनो गोविन्दो गोपवल्लभः ।

vāmano duṣṭadamano govindo gopavallabhaḥ ।

भक्तप्रियोऽच्युतः सत्यः सत्यकीर्तिर्धृतिः स्मृतिः ॥ ९२ ॥

bhaktapriyo'cyutaḥ satyaḥ satyakīrtirdhṛtiḥ smṛtiḥ ।। 92 ।।

कारुण्यं करुणो व्यासः पापहा शान्तिवर्धनः ।

kāruṇyam karuṇo vyāsaḥ pāpahā śāntivardhanaḥ ।

संन्यासी शास्त्रतत्त्वज्ञो मन्दराद्रिनिकेतनः ॥ ९३ ॥

sannyāsī śāstratattvajño mandarādriniketanaḥ ।। 93 ।।

बदरीनिलयः शान्तस्तपस्वी वैद्युतप्रभः ।

badarīnilayaḥ śāntastapasvī vaidyutaprabhaḥ ।

भूतावासो गुहावासः श्रीनिवासः श्रियः पतिः ॥ ९४ ॥

bhūtāvāso guhāvāsaḥ śrīnivāsaḥ śriyaḥ patiḥ ।। 94 ।।

तपोवासो मुदावासः सत्यवासः सनातनः ।

tapovāso mudāvāsaḥ satyavāsaḥ sanātanaḥ ।

पुरुषः पुष्करः पुण्यः पुष्कराक्षो महेश्वरः ॥ ९५ ॥

puruṣaḥ puṣkaraḥ puṇyaḥ puṣkarākṣo maheśvaraḥ ।। 95 ।।

पूर्णमूर्तिः पुराणज्ञः पुण्यदः प्रीतिवर्धनः ।

pūrṇamūrṭiḥ purāṇajñaḥ puṇyadaḥ prītivardhanaḥ ।

शङ्खी चक्री गदी शार्ङ्गी लाङ्गली मुसली हली ॥ ९६ ॥

śaṅkhī cakrī gadī śārṅgī lāṅgalī musalī halī ।। 96 ।।

किरीटी कुण्डली हारी मेखली कवची ध्वजी ।

kirīṭī kuṇḍalī hārī mekhalī kavacī dhvajī ।

योद्धा जेता महावीर्यः शत्रुजिच्छत्रुतापनः ॥ ९७ ॥

yoddhā jetā mahāvīryaḥ śatrujicchatrutāpanaḥ ।। 97 ।।

शास्ता शास्त्रकरः शास्त्रं शंकरः शंकरस्तुतः ।

śāstā śāstrakaraḥ śāstram śaṅkaraḥ śaṅkarastutaḥ ।

सारथिः सात्त्विकः स्वामी सामवेदप्रियः समः ॥ ९८ ॥

sārathiḥ sāttvikaḥ svāmī sāmavedapriyaḥ samaḥ ॥ 98 ॥

पवनः संहतः शक्तिः सम्पूर्णाङ्गः समृद्धिमान् ।

pavanaḥ saṁhataḥ śaktiḥ sampūrṅāṅgaḥ samṛddhimān ।

स्वर्गदः कामदः श्रीदः कीर्तिदोऽकीर्तिनाशनः ॥ ९९ ॥

svargadaḥ kāmadaḥ śrīdaḥ kīrtido'kīrtināśanaḥ ॥ 99 ॥

मोक्षदः पुण्डरीकाक्षः क्षीराब्धिकृतकेतनः ।

mokṣadaḥ puṇḍarīkākṣaḥ kṣīrābdhikṛtaketanaḥ ।

सर्वात्मा सर्वलोकेशः प्रेरकः पापनाशनः ॥ १०० ॥

sarvātmā sarvalokeśaḥ prerakaḥ pāpanāśanaḥ ॥ 100 ॥

सर्वव्यापी जगन्नाथः सर्वलोकमहेश्वरः ।

sarvavyāpī jagannāthaḥ sarvalokamaheśvaraḥ ।

सर्गस्थित्यन्तकृद्देवः सर्वलोकसुखावहः ॥ १०१ ॥

sargasthityantakṛddevaḥ sarvalokasukhāvahaḥ ॥ 101 ॥

अक्षय्यः शाश्वतोऽनन्तः क्षयवृद्धिविवर्जितः ।

akṣayyaḥ śāśvato'nantaḥ kṣayavṛddhivivarjitaḥ ।

निर्लेपो निर्गुणः सूक्ष्मो निर्विकारो निरञ्जनः ॥ १०२ ॥

nirlepo nirguṇaḥ sūkṣmo nirvikāro nirañjanaḥ ॥ 102 ॥

सर्वोपाधिविनिर्मुक्तः सत्तामात्रव्यवस्थितः ।

sarvopādhivinirmuktaḥ sattāmātravyavasthitaḥ ।

अधिकारी विभुर्नित्यः परमात्मा सनातनः ॥ १०३ ॥

adhikārī vibhurnityaḥ paramātmā sanātanah ॥ 103 ॥

अचलो निर्मलो व्यापी नित्यतृप्तो निराश्रयः ।

acalo nirmalo vyāpī nityatr̥pto nirāśrayaḥ ।

श्यामो युवा लोहिताक्षो दीप्तास्यो मितभाषणः ॥ १०४ ॥

śyāmo yuvā lohitaḥkṣo dīptāsyo mitabhāṣaṇaḥ ॥ 104 ॥

आजानुबाहुः सुमुखः सिंहस्कन्धो महाभुजः ।

ājānubāhuḥ sumukhaḥ siṃhaskandho mahābhujah ।

सत्यवान् गुणसम्पन्नः स्वयंतेजाः सुदीप्तिमान् ॥ १०५ ॥

satyavān guṇasampannaḥ svayantejāḥ sudīptimān ॥ 105 ॥

कालात्मा भगवान् कालः कालचक्रप्रवर्तकः ।

kālātmā bhagavān kālah kālacakrapravartakaḥ ।

नारायणः परंज्योतिः परमात्मा सनातनः ॥ १०६ ॥

nārāyaṇaḥ parañjyotiḥ paramātmā sanātanah ॥ 106 ॥

विश्वसृष्टिविश्वगोप्ता च विश्वभोक्ता च शाश्वतः ।

viśvasṛṣṭviśvagoptā ca viśvabhoktā ca śāśvataḥ ।

विश्वेश्वरो विश्वमूर्तिर्विश्वात्मा विश्वभावनः ॥ १०७ ॥

viśveśvaro viśvamūrtirviśvātmā viśvabhāvanaḥ ॥ 107 ॥

सर्वभूतसुहृच्छान्तः सर्वभूतानुकम्पनः ।

sarvabhūtasuhr̥cchāntaḥ sarvabhūtānukampanaḥ ।

सर्वेश्वरेश्वरः सर्वः श्रीमानाश्रितवत्सलः ॥ १०८ ॥

sarveśvareśvaraḥ sarvaḥ śrīmānāśritavatsalaḥ ।। 108 ।।

सर्वगः सर्वभूतेशः सर्वभूताशयस्थितः ।

sarvagaḥ sarvabhūteśaḥ sarvabhūtāśayasthitaḥ ।

अभ्यन्तरस्थस्तमसश्छेत्ता नारायणः परः ॥ १०९ ॥

abhyantarasthastamasaschettā nārāyaṇaḥ paraḥ ।। 109 ।।

अनादिनिधनः स्रष्टा प्रजापतिपतिर्हरिः ।

anādinidhanaḥ sraṣṭā prajāpatipatirhariḥ ।

नरसिंहो हृषीकेशः सर्वात्मा सर्वदृग्वशी ॥ ११० ॥

narasiṃho hr̥ṣīkeśaḥ sarvātmā sarvadr̥gvaśī ।। 110 ।।

जगतस्तस्थुषश्चैव प्रभुर्नेता सनातनः ।

jagatastasthuṣaścaiva prabhurnetā sanātanaḥ ।

कर्ता धाता विधाता च सर्वेषां प्रभुरीश्वरः ॥ १११ ॥

kartā dhātā vidhātā ca sarveṣāṃ prabhurīśvaraḥ ।। 111 ।।

सहस्रमूर्तिर्विश्वात्मा विष्णुर्विश्वदृगव्ययः ।

sahasramūrtirviśvātmā viṣṇurviśvadr̥gavyayaḥ ।

पुराणपुरुषः स्रष्टा सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ ११२ ॥

purāṇapuruṣaḥ sraṣṭā sahasrākṣaḥ sahasrapāt ।। 112 ।।

तत्त्वं नारायणो विष्णुर्वासुदेवः सनातनः ।

tattvaṁ nārāyaṇo viṣṇurvāsudevaḥ sanātanaḥ ।

परमात्मा परं ब्रह्म सच्चिदानन्दविग्रहः ॥ ११३ ॥

paramātmā paraṁ brahma saccidānandavigrahaḥ ॥ 113 ॥

परंज्योतिः परंधामः पराकाशः परात्परः ।

parañjyotiḥ parandhāmaḥ parākāśaḥ parātparaḥ ।

अच्युतः पुरुषः कृष्णः शाश्वतः शिव ईश्वरः ॥ ११४ ॥

acyutaḥ puruṣaḥ kṛṣṇaḥ śāśvataḥ śiva īśvaraḥ ॥ 114 ॥

नित्यः सर्वगतः स्थाणुरुग्रः साक्षी प्रजापतिः ।

nityaḥ sarvagataḥ sthāṇurugraḥ sāksī prajāpatiḥ ।

हिरण्यगर्भः सविता लोककृल्लोकभृद्विभुः ॥ ११५ ॥

hiraṇyagarbhaḥ savitā lokakṛllokabhṛdvibhuḥ ॥ 115 ॥

रामः श्रीमान् महाविष्णुर्जिष्णुर्देवहितावहः ।

rāmaḥ śrīmān mahāviṣṇurjiṣṇurdevahitāvahaḥ ।

तत्त्वात्मा तारकं ब्रह्म शाश्वतः सर्वसिद्धिदः ॥ ११६ ॥

tattvātmā tāraḥ brahma śāśvataḥ sarvasiddhidaḥ ॥ 116 ॥

अकारवाच्यो भगवान् श्रीभूलीलापतिः पुमान् ।

akāravācyo bhagavān śrīrbhūlīlāpatiḥ pumān ।

सर्वलोकेश्वरः श्रीमान् सर्वज्ञः सर्वतोमुखः ॥ ११७ ॥

sarvalokeśvaraḥ śrīmān sarvajñaḥ sarvatomukhaḥ ॥ 117 ॥

स्वामी सुशीलः सुलभः सर्वज्ञः सर्वशक्तिमान् ।

svāmī suśīlaḥ sulabhaḥ sarvajñaḥ sarvaśaktimān ।

नित्यः सम्पूर्णकामश्च नैसर्गिकसुहृत्सुखी ॥ ११८ ॥

nityaḥ sampūrṇakāmaśca naisargikasuhṛtsukhī ॥ 118 ॥

कृपापीयूषजलधिः शरण्यः सर्वदेहिनाम् ।

kṛpāpīyūṣajaladhiḥ śaraṇyaḥ sarvadehinām ।

श्रीमान्नारायणः स्वामी जगतां पतिरीश्वरः ॥ ११९ ॥

śrīmānnārāyaṇaḥ svāmī jagatām patirīśvaraḥ ॥ 119 ॥

श्रीशः शरण्यो भूतानां संश्रिताभीष्टदायकः ।

śrīśaḥ śaraṇyo bhūtānām saṁśritābhīṣṭadāyakaḥ ।

अनन्तः श्रीपती रामो गुणभृन्निर्गुणो महान् ॥ १२० ॥

anantaḥ śrīpatī rāmo guṇabhṛnnirguṇo mahān ॥ 120 ॥

॥ इति श्रीरामसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ iti śrīrāmasahasranāmastotraṁ sampūrṇam ॥